

DİKKAT EKSİKLİĞİ HİPERAKTİVİTE BOZUKLUĞU VE MÜZİK EĞİTİMİ

Hakan BAĞCI ¹

1977 yılında Almanya'da doğdu. İlköğretim ve ortaöğretimini Eskişehir'de tamamlamıştır. İstatistik Bölümü ile üniversite hayatına başlamış, daha sonra bölüm tercihini değiştirerek Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü'ne girmiştir. Yüksek Lisans ve Doktora çalışmalarını aynı kurumun Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlamıştır. Özcan Özbek ile solfej ve armoni, Sarper Özsan, Mari Barsamyan ve Hasan Uçarsu ile müzik teorisi, Hilal Dicle ile piyano, Dilek Batıbay, Ebru Bulur ve Mari Barsamyan ile eşlik çalışmaları yapmıştır. Anadolu Üniversitesi Çoksesli Gençlik Korosu, Marmara Üniversitesi Çoksesli Korosu ve TRT İstanbul Radyosu Çoksesli Gençlik Korosu'nda koristlik yapmıştır. Gülsevin Doğanay, Yücel Elmas, Gökçen Koraç, Esna Mutlu, Sedat Öztoprak ve Paolo Villa ile koro çalışmaları yapmıştır. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda görev almıştır. Halen Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Solfej, Armoni, Koro, Piyano, Bilgisayar Destekli Müzik Tasarımı, Müzik Eğitiminin Temelleri ve Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri dersleri vermektedir. Yayımlanmış eşlik çalışmaları, korolar için halk ezgileri düzenlemeleri ve çocuk şarkıları yarışmasında ödüllü eşlik çalışması mevcuttur.

1. Giriş

Ülkemizde ve tüm dünyada özel eğitime ihtiyaç duyan çok miktarda birey yer almaktadır. Bu bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılamakta güçlük çekmekteyiz. Eğitim ihtiyacı, barınma ihtiyacı gibi temel gereksinimleri düşünüldüğünde, bu konuda ne kadar farklı bir yerde olduğumuz kolaylıkla anlaşılabilir.

¹ Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, hakan.bagci@kocaeli.edu.tr

Kaynakça

- Abikoff, H., Courtney, M.E., Szeibel, P.J., ve Koplewicz, H.S. (1996). The effects of auditory stimulation on the arithmetic performance of children with ADHD and nondisabled children. *Journal of learning disabilities*, 29(3), 238-246. DOI: 10.1177/002221949602900302
- Altenmüller, E. (2019). Brain mechanisms of motor control in musicians. *Le Rythme*. Genève: FIER (Fédération Internationale des Enseignantes de Rythmique)
- Anshel, M.H., & Marisi, D.Q. (1978). Effect of music and rhythm on physical performance. *Research quarterly*, 49(2), 109-13.
- Bağcı, H. (2003). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi öğrencilerinin girişte aldıkları özel yetenek sınavı sonuçlarının ve bölüm programlarının öğrencilerin yaratıcılık düzeyine etkisi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bradt, J., Dileo, C., & Potvin, N. (2013). Music for stress and anxiety reduction in coronary heart disease patients. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (12). DOI: 10.1002/14651858.CD006577.pub3.
- Brown, T.E. (2009). Dikkat eksikliği bozukluğu. (Çev. E. Çetintaş Dönmez). Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim A.Ş. ISBN: 978-9944-344-67-8.
- Campbell, D. (2002). Mozart etkisi. (Çev.: Feryal Çubukçu). İstanbul: Kuraldışı Yayınevi. ISBN: 975-6744-50-2.
- Cirhinlioğlu, F.G. (2010). Çocuk gelişimi ve ruh sağlığı: okul öncesi dönem. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti. ISBN: 978-975-591-276-9.
- Corcoran, J. ve Dattalo, P. (2006). Parent involvement in treatment for ADHD: A meta-analysis of the published studies. *Research on Social Work Practice*, 16(6), 561-570.
- Cruz, N. V., & Bahna: L. (2006). Do food or additives cause behavior disorders? *Psychiatric Annals*, 36(10), 724-732.
- Davidson, J.E. ve Kemp, I.A. (in press). Contemporary models of intelligence. In R. J. Sternberg & S. B. Kaufman (Eds.), *The Cambridge handbook of intelligence*. New York: Cambridge University Press.
- Davies, J. (2020). Alexander Technique classes improve pain and performance factors in tertiary music students. *Journal of bodywork and movement therapies*, 24(1), 1-7.
- Dean, T. (2014, 17 Temmuz). You'd never guess these famous people have ADHD. *News24 Haber Kuruluşu Web Sitesi*. 01.02.2022 tarihinde <https://www.news24.com/health24/medical/adhd/about-adhd/Ten-of-the-most-successful-people-with-ADHD-20140718> adresinden alınmıştır.
- Doğan, Ö. ve Işıtan: (2011). Dikkat eksikliği ve bozukluğu (DEHB) olan çocuklar ve eğitimleri. (Ed. Necate Baykoç). Ankara: Eğiten Kitap. ISBN: 9786055472276.
- Dursun, P., Söylemez, İ. ve Fidan, U. (2020). Dinleme/ses terapisi ve erişkin dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu: iki olgu sunumu. *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi*, 3(3):441-8. DOI: 10.5336/jtracom.2020-75137
- Ercan, E.S. (2008). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu. (3. Baskı) İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş. ISBN: 978-975-991-615-2.
- Ercan, E.S. ve Aydın, C. (1999). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu. İstanbul: GENDAŞ A.Ş.
- Freeth, B. (2021, 25 Kasım). 15 celebrities describe what it's like living with ADHD as an adult. *Cosmopolitan Dergisi Web Sitesi*. 01.02.2022 tarihinde <https://www.cosmopolitan.com/uk/body/health/g38300011/celebrities-adhd/> adresinden alınmıştır.
- Gardner, H. (1985). *The mind's new science: A history of the cognitive revolution*. New York: Basic Books.
- Greenspan J. ve Greenspan I. (2009). *Overcoming ADHD: Helping your child become calm, engaged, and focused - Without a pill*. Da Capo Press Lifelong Books. ISBN: 978-0-7382-1355-2.
- Gül, E. (2017). Çocuklarda psikolojik sorunlar ve tedavisi. (4. Basım). İstanbul: Çıra Basın Yayın Ltd. Şti. ISBN: 978-975-6353-18-9.
- Hallahan, D. ve Kauffman, J.M. (1993). *Exceptional children: Introduction to special education*.

- Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Hausknecht, K. A., Acheson, A., Farrar, A. M., Kieres, A. K., Shen, R. Y., Richards, J. B., et al. (2005). Prenatal alcohol exposure causes attention deficits in male rats. *Behavioral Neuroscience*, 119(1), 302–310.
- İncioğlu, M. (2009). DEHB olan öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek. *DEHB: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Ankara Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim ve Danışma Hizmetleri Bölümü. s.241-264. ISBN: 978-605-378-052-6.
- Karabekioğlu, K. (2015). Aman dikkat: Dikkat ve öğrenme sorunları. (2. Baskı). İstanbul: Say Yayınları
- Karaceylan Çakmakçı, F. (2012). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu öğretmen kitabı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. ISBN: 978-605-133-193-5.
- Karataş, N. (2009). Çocuk gelişim psikolojisi. İstanbul: Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. Ltd. Şti. ISBN: 978-975-8821-31-0.
- Koyuncu, A. (2020). Sosyal fobi. İstanbul: Roza Yayınevi. ISBN: 978-605-9755-17-7.
- Kula: ve Çakar, B. (2015). Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisi bağlamında toplumda bireylerin güvenlik algısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(12), 191-210.
- Madjar, N., Gazoli, R., Manor, I., ve Shoval, G. (2020). Contrasting effects of music on reading comprehension in preadolescents with and without ADHD. *Psychiatry research*, 291, 113207. DOI: 10.1016/j.psychres.2020.113207
- Mammarella, N., Fairfield, B. & Cornoldi, C. (2007). Does music enhance cognitive performance in healthy older adults? The Vivaldi effect. *Aging Clin Exp Res*, 19, 394–399. DOI: 10.1007/BF03324720
- Maslow, A.H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50 (4), 370-396.
- Millstein, R.B., Wilens, T.E., Biederman, J. ve Spencer, T.J. (1997). Presenting ADHD symptoms and subtypes in clinically referred adults with ADHD. *Journal of Attention Disorders*, 2(3), 159–166. DOI: 10.1177/108705479700200302.
- Montijo: (2019, 24 Eylül). 33 Famous Faces of ADHD. *Greatist*. 01.02.2022 tarihinde <https://greatist.com/health/adhd-celebrities> adresinden alınmıştır.
- Nigg, J. T., Knottnerus, G. M., Martel, M. M., Nikolas, M., Cavanagh, K., Karmaus, W., et al. (2008). Low blood lead levels associated with clinically diagnosed attention-deficit/hyperactivity disorder and mediated by weak cognitive control. *Biological Psychiatry*, 63, 325-331.
- Obel, C., Linnet, K. M., Henriksen, T. B., Rodriguez, A., Järvelin, M. R., Kotimaa, A., et al. (2009). Smoking during pregnancy and hyperactivity-inattention in the offspring—comparing results from three Nordic cohorts. *International Journal of Epidemiology*, 38(3), 698–705.
- Ouellet: (2012). Music therapy as support in the development of a child with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD). *Canadian Journal of Music Therapy*, 18(1) 79-90.
- Öktem, F. (1996). Dikkat eksikliği bozukluğu. *Katkı Pediatri Dergisi*, 17(5), 826-849.
- Özalp, A. (2009). Çocuk ve aile psikolojisi. İstanbul: Sepya Epsilon Yayıncılık Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti. ISBN: 978-9944-82-200-8.
- Özgür, C. (2019). Alexander tekniği'nin müzik performansı ve performans kaygısı üzerine etkileri. *The Journal of Academic Social Science*, 7(96), 342-348. <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.36746>
- Öztürk, M. ve Başgöl, Ş.S. (2015). Çocuklarda dürtüsellik. İstanbul: Hayygrup Yayıncılık Ltd. Şti. ISBN: 978-605-9841-01-6.
- Plotnik, R. (2009). Psikolojiye giriş. İstanbul: Kaknüs Yayınları. ISBN: 978-975256-095-6
- Pratt, R.R., Abel, H.H., ve Skidmore, J. (1995). The effects of neurofeedback training with background music on EEG patterns of ADD and ADHD children. *International Journal of Arts Medicine*, 4(1), 24–31.
- Rief, S F. (1993). How to reach and teach ADD/ADHD children: Practical techniques, strategies, and interventions for helping children with attention problems and hyperactivity. Jossey-Bass
- Rodriguez, A. ve Bohlin, G. (2005) Are maternal smoking and stress during pregnancy related to ADHD symptoms in children? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46(3), 246–254.
- Rostain, A.L., ve Tamsay, J. R. (2006). A combined treatment approach for adults with ADHD—re-

- sults of an open study of 43 patients. *Journal of Attention Disorders*, 10(2), 150–159.
- Sakarkaya, , Eğilmez, H. O., & Engür, D. (2019). Müzik eğitiminin hafif düzey zihinsel engelli öğrencilerin sosyalleşme düzeylerine etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 35-43. DOI: 10.18506/ANEMON.453753.
- Sarı, E. (2016). Müzik ruhun gıdasıdır. Antalya: Net Medya Yayıncılık – Nokta E-Kitap Yayıncılık
- Schellenberg, E. G. (2005). Music and cognitive abilities. *Current Directions in Psychological Science*, 14(6), 317–320. DOI: 10.1111/j.0963-7214.2005.00389.x
- Schirduan, V., & Case, K. (2004). Mindful curriculum leadership for students with attention deficit hyperactivity disorder: Leading in elementary schools by using multiple intelligences theory (SUMIT). *Teachers College Record*, 106(1), 87–95.
- Seker: E. (2014). Dijitalleşme. *YBS (Yönetim Bilişim Sistemleri) Ansiklopedisi*, 1(1), 6-8.
- Selçuk, Z. (2000). Dikkat Eksikliği ve Hiperaktif Çocuklar. Ankara: Pegem A Yayınları. ISBN: 975-6802-22-7.
- Semerci, B. ve Turgay, A. (2008). Bebeklikten erişkinliğe dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu. (3. Basım). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd.Şti. ISBN: 975-297-861-4.
- Smith, J. (2021, 29 Haziran). 21 Celebrities who thrive with ADHD. *Fast Braiin Akıl Sağlığı Kuruluşu Web Sitesi*. 01.02.2022 tarihinde <https://www.fastbraiin.com/blogs/blog/celebrities-with-adhd> adresinden alınmıştır.
- Sternberg, R.J. ve Sternberg, K. (2012). *Cognitive psychology*. 6th Ed. Belmont: Wadsworth. ISBN-13: 978-1-111-34476-4
- Sürücü, Ö. (2003). Anababa-öğretmen el kitabı dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu. İstanbul: YA-PA Yayın Pazarlama.
- Sürücü, Ö. (2003). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu. *Anababa-Öğretmen El Kitabı*, İstanbul: Ya-Pa Yayınları, Turan Ofset.
- Tahiroğlu A.Y. ve Avcı, A. (2005). Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu. Adana: Adana Nobel Kitabevi. ISBN: 975-8561-56-1.
- Tannock, R. (2000). Attention - deficit / hiperactivity disorder with anxiety disorders. *Attention Deficit Disorders and Comorbidities in Children, Adolescents, and Adults*. (Ed. T.E. Brown). Washington, DC: American Psychiatric Press. s.125-170. ISBN: 0880487119 9780880487115.
- Tarman, S. (2006). Müzik eğitiminin temelleri. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Thoma M.V., La Marca R., Brönnimann R., Finkel L., Ehlert U., Nater U.M. (2013). The Effect of Music on the Human Stress Response. *PLoS ONE*, 8(8): e70156. DOI: 10.1371/journal.pone.0070156
- Topcan, T. (2021). Müzik performans kaygısı için müzik performans kaygısı dersi. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 11(2): 135-144.
- Uçan, A. (1997). Müzik eğitimi, temel kavramlar - ilkeler – yaklaşımlar. (Genişletilmiş 2. baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Valentine, E.R., Fitzgerald, D.F.P., Gorton, T.L., Hudson, J.A. ve Symonds, E.R.C. (1995). The effect of lessons in the alexander technique on music performance in high and low stress situations. *Psychology of Music*, 23(2), 129–141. DOI: 10.1177/0305735695232002.
- Vanlı, L. (2001). Hiperaktif çocuklar, tanı ve tedavi, anne-baba ve uzmanlar için el kitabı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti. ISBN: 975-420-080-7.
- Variş, Y.A. ve Hekim, M.M. (2017). Özel gereksinimli bireyler ve müzik eğitimi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi (GEBD)*, 3(3), 29-42.
- Wallace, W.T. (1994). Memory for music: Effect of melody on recall of text. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 20(6), 1471–1485. DOI: 10.1037/0278-7393.20.6.1471
- Wiebe, J. E. (2007). ADHD, the classroom and music: A case study. Unpublished master thesis. University of Saskatchewan, Saskatoon